

ukinuta, i ako bi nekolicina ili više njih, ili čak pretežna većina vjerovala da još mora ispunjavati religijske dužnosti, to ispunjenje bi moralo biti prepušteno njima samima kao čisto privatna stvar." (str. 65) "Nema više religije ako ne postoji privilegovana religija. Oduzmite religiji njenu snagu isključivosti i ona neće više postojati." (str. 66) "Kao što je gosp. Martin du Nord u prijedlogu da se u zakonu izostavi spominjanje nedjelje vidio prijedlog za proglašenje prestanka egzistencije kršćanstva, sa istim bi pravom (a ovo pravo je potpuno osnovano) izjava da zakon o suboti za Jevreje nije obavezan bila proklamacija raspadanja jevrejstva." (str. 71)

S jedne strane, dakle, Bauer zahtijeva da Jevrej napusti jevrejstvo, i uopće da čovjek napusti religiju, da bi se emancipirao kao građanin. S druge strane, političko prevladavanje religije njemu je, konzekventnim načinom, prevladavanje religije uopće. Država koja pretpostavlja religiju još nije prava, nije zbiljska država.

"Religijska predodžba daje, svakako, državi garancije. Ali kakvoj državi? Kojoj vrsti države?" (str. 97)

U ovoj se tački očituje jednostrano shvaćanje jevrejskog pitanja.

Nikako nije bilo dovoljno istraživati: tko treba da vrši emancipaciju? Koga treba emancipirati? Trebalo je da kritika čini nešto treće. Ona je morala pitati: o kakvoj se vrsti emancipacije radi? Koji su uvjeti postavljeni u suštinu zahtijevane emancipacije? Kritika same političke emancipacije bila je samo završena kritika jevrejskog pitanja i njeno pravo pretvaranje u "opće pitanje vremena".

S obzirom da Bauer ne podiže pitanje na tu visinu, on zapada u protivrječnost. On postavlja uvjete koji nemaju osnova u suštini same političke emancipacije. On postavlja pitanja koja ne sadrži njegov zadatak i rješava zadatke koji njegova pitanja ostavlja neriješenima. Kada Bauer kaže o protivnicima emancipacije Jevreja: "Njihova greška bila je samo u tome što su pretpostavljali kršćansku državu kao jedinu pravu državu i što je nisu podvrgli istoj kritici s kojom su razmatrali jevrejstvo" (str. 3), Bauerovu grešku nalazimo u tome što on kritizira samo "kršćansku državu" a ne "državu uopće", što ne istražuje odnos političke emancipacije prema ljudskoj emancipaciji i što stoga postavlja uvjete koji su objašnjivi samo iz nekritičkog zamjenjivanja politike emancipacije s općom ljudskom emancipacijom. Kad Bauer pita Jevreje: Da li vi s vašega stajališta imate pravo da zahtijevate političku